

Kaloriemærkning i fast-foodkæder, caféer, tankstationer mm.

Kaloriemærkning er oplysning om kJ/kcal-indholdet på menutavler, hyldeforkanter og anden skiltning, så der er en entydig sammenhæng mellem produkt, pris og kalorieindhold. Det giver kunderne mulighed for at vælge mad og drikke med færre kalorier og kan være med til at forebygge overvægt.

I danske supermarkeder er næsten alle færdigpakkede fødevarer næringsdeklarerede. Det er obligatorisk i hele EU¹, så forbrugerne hurtigt kan se, hvad der er i de mad- og drikkevarer, de køber. I Danmark gør frivillige mærker som Nøglehullet og Fuldkornslogoet det desuden let at finde fødevarer med lavt indhold af fedt, sukker og salt og højt indhold af fuldkorn. Udespisning og take away er stærkt stigende i Danmark²³, og i de købsituationer efterlades forbrugerne uden samme nemme adgang til ernæringsoplysninger.

OBLIGATORISK KALORIEMÆRKNING

WHO fremhæver kaloriemærkning som et kost-effektivt tiltag i forebyggelsen af overvægt⁴. Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Diabetesforeningen ønsker derfor obligatorisk kaloriemærkning i konceptstyrede kæder, som primært sælger eller serverer standardiserede ikke-færdigpakkede mad- og drikkevarer. Det er typisk fastfood- og quick service restauranter, caféer, juice- og sandwichbarer, kiosker og tankstationer og lignende udsalgssteder.

KALORIEMÆRKNING I UDLANDET

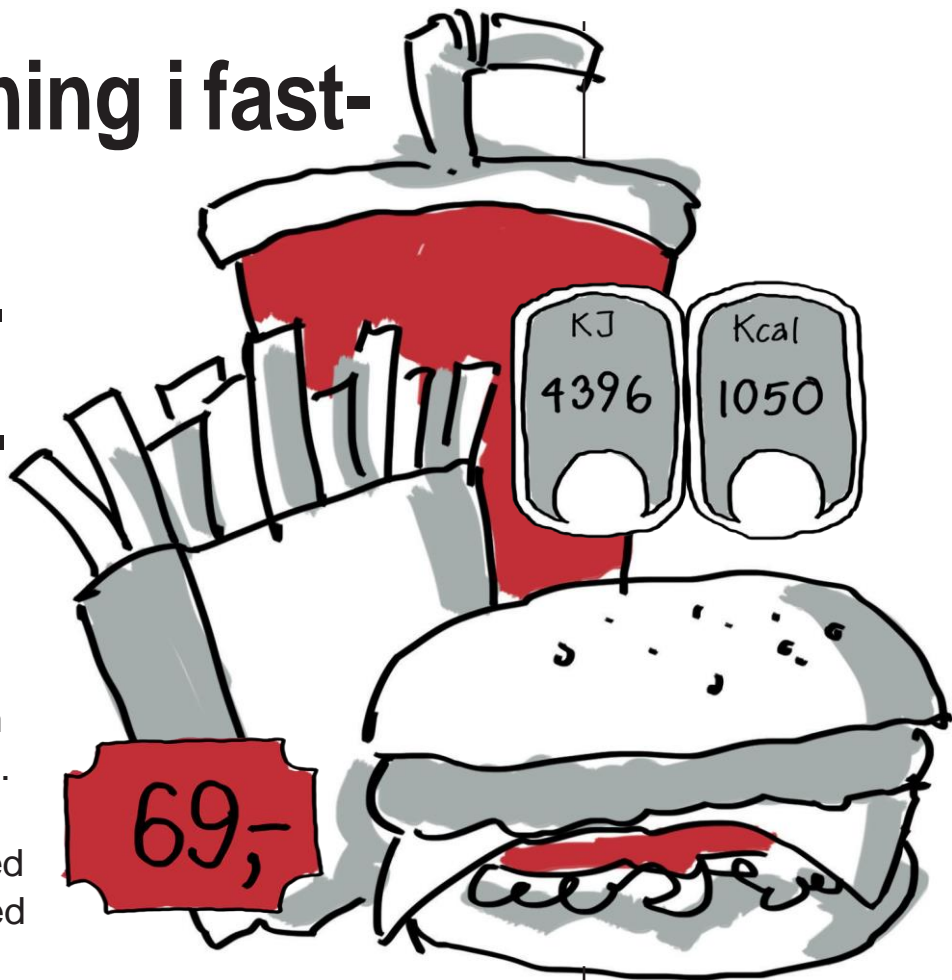
I USA og flere stater i Australien er indført obligatorisk kaloriemærkning som led i deres strategi mod overvægt. I England, Nordirland og Eire er det en frivillig ordning, og her deltager store kæder som BurgerKing, McDonalds og Starbucks.

For mange kæder vil det være ret enkelt at tilføje kalorieoplysninger på menutavler og skilte, når de alligevel udskiftes. De har allerede kalorieoplysninger på hjemmesider, apps, dækkeservietter mm., men kunderne bruger dem sjældent, fordi de ikke er synlige i købsøjeblikket⁶.

DANSKERNE ØNSKER KALORIEMÆRKNING

Kaloriemærkning i købsøjeblikket giver kunderne reel mulighed for at træffe et oplyst valg og dermed tage ansvar for, hvor meget de spiser.

- Flere end to ud af tre danskere synes, kaloriemærkning er en god ide^{7,8,9}
- Forbrugerne undervurderer typisk kalorieindholdet i mad- og drikkevarer, især dem med højt indhold af fedt, sukker og salt¹⁰

Kræftens Bekæmpelse

KALORIEMÆRKNING VIRKER

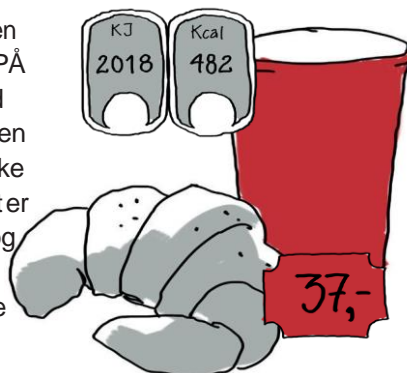
Gennemgang af den videnskabelige litteratur viser, at kunderne bestiller/spiser mad og drikkevarer med signifikant færre kalorier, når der er kaloriemærkning, og at effekten øges over tid^{11,12}. Kaloriemærkning kædes også sammen med et øget udbud af mad med færre kalorier, i mindre portioner eller sundere sammensætning af menuerne^{11,12,13}.

Forsøg med kalorieoplysninger på kaffeautomater på fire danske virksomheder viser desuden, at forbruget af kalorierige kaffe- og chokoladedrikke faldt signifikant efter mærkning. I spørgeskemaundersøgelser svarede 9 ud af 10 ansatte, at de ikke kendte kalorieindholdet i drikkerne inden mærkningen, og to ud af tre ville gerne beholde kaloriemærkningen.

ENKLE OG SIKRE GUIDELINES

Diabetesforeningen, Forbrugerrådet Tænk, Hjerteforeningen og Kræftens Bekæmpelse har udarbejdet KALORIER PÅ MENUEN – Anbefalinger for angivelse af energiindhold på menutavler mm. Fastfoodbranchen, Fødevarestyrelsen og Varefakta har bidraget med viden, ligesom udenlandske erfaringer og forskningsresultater er inddraget. Resultatet er mærkning, som er forståelig og brugbar for kunderne og samlet set i overensstemmelse med lovgivningen, så konceptstyrede fastfoodkæder let og sikkert kan indføre kaloriemærkning. Guidelinene lyder i korte træk:

ENERGIINDHOLDET SKAL ANGIVES

- i købsøjeblikket, dvs. på menutavler, menukort, webshops og anden skiltning
- i kilojoule og kalorier
- for hele sortimentet
- pr. salgsenhed
- læsbart i forbindelse med prisen
- sammen med referenceværdien for dagligt energiindtag

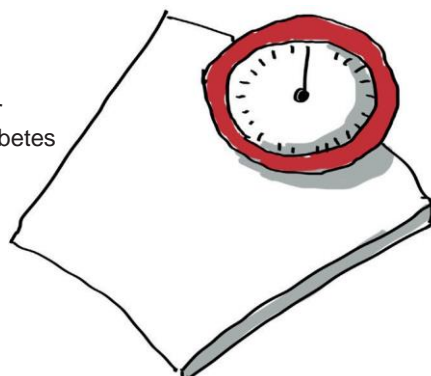
FLERE END HALVDELEN AF DANSKERNE ER OVERVÆGTIGE

51 % eller 2.4 millioner voksne danskere er overvægtige.

På bare fire år er det en stigning på 250.000 personer.

Cirka hver sjette er endda svært overvægtig¹⁵.

Hvis udviklingen fortsætter, vil andelen af overvægtige voksne danskere være omkring 66 % i 2045, hvoraf hele 30 % vil være svært overvægtige¹⁶. Overvægt giver en øget risiko for kræft, hjerte-kar-sygdomme, type 2-diabetes samt op mod 40 andre sygdomme¹⁷. Svær overvægt er desuden forbundet med øget dødelighed, dårlig trivsel og social udstødelse¹⁸. Fastfood indeholder typisk mange kalorier på grund af et højt indhold af fedt og sukker og sælges ofte i store portioner (supersizing og flerstyksstilbud) og i menuer med sodavand og pommes frites. Hyppig brug af fastfood øger risikoen for overvægt¹⁹.

Se mere: www.kalorierpaamenuen.dk

¹EU-forordning Nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne.

²Horesta (2012): Restaurant-markedet.

³Andersen, V. (2014): Folkesundhed: Fastfood er da fedt – eller er det?

⁴ARC/WHO (2017): Energy Balance and Obesity. Working Group Report No. 10

⁵Roberto, C.A., Schwartz, M.B. & Brownell, K.D. (2009): Rationale and Evidence for Menu-Labeling Legislation.

⁶Krieger, J. & Saelens B.E. (2013): Impact of Menu Labeling on Consumer Behaviour: A 2008-12 update.

⁷Coop (2011): Analyse – Kalorieangivelse.

⁸Forbrugerrådet Tænk (2015): Kalorier på menutavlen

⁹YouGov (2018): Usunde indkøb og mersalg.

¹⁰Burton et al. (2006): Attacking the Obesity Epidemic: The Potential Health Benefits of providing Nutrition Information in Restaurants.

¹¹Littlewood et al. (2015): Menu board labelling is effective in reducing energy ordered and consumed: a systematic review and meta-analysis of recent studies.

¹²Kræftens Bekæmpelse (2017): Menu labelling in eating out environments: new perspectives and influence on energy selected, ordered and consumed.

¹³Vyth et al. (2010): Front-of-pack nutrition label stimulates healthier product development: a quantitative analysis.

¹⁴Blumenthal, B.A. & Volpp, K.G. (2010): Enhancing the Effectiveness of Food Labeling in Restaurants.

¹⁵Sundhedsstyrelsen (2018): Danskernes sundhed. Den Nationale Sundhedsprofil 2017.

¹⁶Kræftens Bekæmpelse (2019): Internt notat om fremskrivning af prævalensen af overvægt i Danmark til 2045.

¹⁷Hyppönen E et al. (2019): A data-driven approach for studying the role of body mass in multiple diseases: a phenome-wide registry-based case-control study in the UK Biobank.

¹⁸Sundhedsstyrelsen (2006): Metoder og redskaber til indsatser mod overvægt.

¹⁹Rosenheck, R. (2008): Fast-food consumption and increased caloric intake: a systematic review of trajectory towards weight gain and obesity risk.